

Gospel showroom: tolle et lege

Ds, 20/07/2019 per Eloi Aran Sala

[Betel. Arquitectura, Art i Religió](#)

«A més, els Pares sinodals suggereixen que a les esglésies es destini un lloc de relleu on es col·loqui la Sagrada Escriptura també fora de la celebració. En efecte, **cal que el llibre que conté la Paraula de Déu tingui un lloc visible i d'honor en el temple cristià**, però sense ocupar el centre, que correspon al sagrari amb el Santíssim Sagrament.» (Verbum Domini 68)

Un dia d'aquest curs passat vaig anar a un bateig en una església parroquial de Barcelona on em va cridar l'atenció una peça de fusta adossada a la barana de pedra de l'ambó que complia la funció d'expositor d'una Bíblia, alhora que servia de base per la proclamació de les lectures durant les celebracions. Vaig trobar que era una aplicació enginyosa de la citació de VD68 que encapçala l'article, que convida a donar major visibilitat a la Paraula de Déu en els llocs de culte.

No era el primer cop que veia una actuació semblant de modificació d'un ambó per tal de poder exposar també la Paraula. Quan vaig estar rondant les parròquies modernes de París, al 2016, em va sorprendre que a la Parròquia de Sant Francesc de Molitor, una obra molt estudiada i debatuda de l'arquitecte Jean-Marie Duthilleul (de qui ja en vaig parlar a l'article [Enginyeria litúrgica francesa](#)), havien dissenyat una peça de metall pintat de blanc i fusta natural que s'ajustava a la taula de l'ambó. Un cop finalitzada la celebració, la Bíblia restava oberta i exposada alineada en l'eix principal de la nau litúrgica amb la font baptismal, l'altar i, darrera seu, la creu daurada de la resurrecció. (imatge dreta)

L'aparició d'aquests elements supletoris-expositius-bíblics poden anar en augment perquè és la manera més directa i pràctica d'abordar la invitació del Sínode dels Bisbes sobre la Paraula de Déu del 2008. Si estan ben pensats i no desentonen amb el "triplet litúrgic" de seu-altar-ambó en l'àmbit del presbiteri poden ser una bona solució, però també n'hi ha d'altres que poden ser explorades.

Una primera solució alternativa és dedicar-hi una de les capelles laterals en el cas de reformes d'esglésies amb planta basilical, que en tenim unes quantes. Això és el que han fet, per exemple, a la parròquia de Sant Joan Baptista de Reus, on em consta que van fer un cicle de lectura bíblica on diversos fidels voluntaris van llegir tota la Bíblia a mode de "fil musical meditatiu" mentre s'anaven rellevant. Evidentment, no és el mateix entrar en una església on hi ha "música enllaunada" de fons que trobar-hi persones que van llegint la Bíblia.

Una altra solució és possibilitar un disseny d'ambó, en el cas d'una renovació del mobiliari litúrgic, que pugui rotar sobre el seu eix vertical. La primera vegada que vaig veure aquesta solució va ser a la capella del noviciat dels jesuïtes a San Sebastià, al País Basc. La veritat és que la idea original que va donar lloc a la rotació de la taula de l'ambó respecte la seva base no va ser tant el fet de poder exposar la Paraula, sinó la posició canviant de qui proclama les lectures depenent del nombre de participants a l'acte litúrgic i la seva posició en l'espai de la capella. Aquesta és una solució a tenir en compte en aquelles esglésies de grans dimensions on s'estudia la possibilitat d'una doble posició dels participants: tots dins del presbiteri a mode assembleari o bé ocupant la nau central de l'església a mode "poble en marxa". La Bíblia pot quedar exposada cap a l'interior del presbiteri o cap a la nau i després, en el moment de la proclamació de les lectures, es pot girar la base 180 graus.

Una tercera solució és modificar la taula de suport de la Paraula de forma que aquesta pugui girar respecte un eix horitzontal superior i pugui quedar fixada, mitjançant passadors, per tal que la inclinació vagi cap al frontal de l'ambó i no cap al darrera. Aquesta solució va ser la que vàrem emprar al despatx T113-Taller d'Arquitectura per la reforma del presbiteri de l'església parroquial de Santa Madrona del Poble-Sec.

Encara hi ha una darrera solució, que és fruit de l'anterior i que de tan agosarada no es va dur a terme (de moment): construir un ambó de forma que el seu fust pugui girar horitzontalment de tal manera que la Bíblia "baixa" cap a l'usuari tot oferint-se per la lectura quan no hi ha celebració litúrgica, o bé "puja" per ser proclamada quan hi ha celebració. El disseny d'aquesta darrera solució ja va ser creat per la reforma que vàrem fer de l'església del Col·legi Lestonnac, on es demanava que, sense deixar de fer un ambó fix, aquest pogués "baixar" en el cas de representacions musicals o pastorals; per exemple les activitats dels alumnes d'infantil pels pares al Nadal que es feien en la graderia del fons del presbiteri. Es pot consultar a l'article [Una paraula que es dona](#).

Una Paraula que s'exposa, una Paraula que és dona la volta o s'alça per ser vista, una Paraula que baixa a cercar l'usuari... tot plegat recorda molt a aquell **Tolle et lege** ("Pren i llegeix") que va escoltar internament San Agustí i que el va dur a agafar la Bíblia per primer cop per canviar la seva vida.